

คู่มือ
แนวทางในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าราชการในสังกัด
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
●ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
●รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๒
●ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน	๓
●ตัวอย่างผลประโยชน์ทับซ้อน	๓
●กิจกรรมที่มีความเสี่ยง	๓
●แนวทางในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๓-๔
●การปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๔
●การรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๔
●การนำข้อเสนอแนะจากรายงานผลการปฏิบัติงาน ไปดำเนินการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๕

แนวทางในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ส่งผลกระทบต่อการศึกษาหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนาหรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนไม่เห็นว่าจะจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใดพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำ ความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ(ประโยชน์ส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

ผลประโยชน์ส่วนตน (private interest) “ผลประโยชน์” คือ สิ่งใดๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่ม ไม่ว่าจะ ในทางบวกหรือลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อ สัมพันธ์ด้วย เช่น เพื่อน ญาติคู่แข่ง ศัตรูเมื่อใดเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์ เมื่อนั้นก็ถือ ว่ามีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์สาธารณะ คือประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล และไม่ใช่ ผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้โดย

- ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ไม่ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่ง ขณะที่ไปหาตำแหน่งงานใหม่

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) องค์การสากล คือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) นิยามว่าเป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ทับซ้อน มี ๓ ประเภท คือ

๑. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณณะเกิดขึ้น

๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามีแต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรม เท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่น ๆ รับรู้และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

๓. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณณะได้ในอนาคต

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests) เป็นสถานการณ์ที่บุคคลในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงประโยชน์แก่ ตนเอง กลุ่มหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นการละเมิดทางจริยธรรม และส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ คำอื่นที่มีความหมายถึงความขัดแย้งกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ได้แก่ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ และรวมถึงคอร์รัปชันเชิงนโยบาย คอร์รัปชันสีเทา

รูปแบบ (Conflict Of Interests)

การรับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) ได้แก่

- การรับของขวัญหรือของกำนัลที่มีค่าอื่นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่
- การที่บริษัทสนับสนุนการเดินทางไปประชุม/ดูงานในต่างประเทศ ของผู้บริหารและอาจรวมถึงครอบครัว
- การที่หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากบริษัทธุรกิจที่ติดต่อกับหน่วยงาน
- เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของแถมหรือผลประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
- การที่บุคคลปฏิบัติหน้าที่เอาผลประโยชน์ส่วนตัวไปพัวพันในการตัดสินใจ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและเป็นการเสียประโยชน์ของทางการ

การกระทำที่อยู่ในข่าย Conflict of Interests ความหมาย

รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าพนักงานสรรพากรแล้วรับเงินจากผู้มาเสียภาษี หรือเป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วไปรับไม้กอล์ฟจากร้านค้า เป็นต้น

ใช้อิทธิพล (Influence Peddling) เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม

ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using employer's property for private advantage) ได้แก่ การใช้รถราชการ หรือใช้คอมพิวเตอร์ของราชการทำงานส่วนตัว เป็นต้น

ใช้ข้อมูลลับของราชการ (Using confidential information) เช่น รู้ว่าราชการจะตัดถนน แล้วรีบชิงไปซื้อที่ดินหน้าไว้ก่อน

รับงานนอก (Outside employment or moonlighting) ได้แก่ การเปิดบริษัทหากินซ้อนบริษัทที่ตนเองทำงาน เช่น เป็นพนักงานขายแอบเอาสินค้าตัวเองมาขายแข่ง หรือเช่นนักบัญชีที่รับงานส่วนตัวจนไม่มีเวลาทำงานบัญชีในหน้าที่ให้ราชการ

ทำงานหลังออกจากตำแหน่ง (Post Employment) เป็นการไปทำงานให้ผู้อื่นหลังจากออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้หรืออิทธิพลที่เดิมมาซึ่งงาน หรือเอาประโยชน์โดยไม่ชอบธรรม เช่น เอาความรู้ในนโยบาย และแผนของธนาคารชาติไปช่วยธนาคารเอกชนหลังเกษียณ

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน

- การใช้ตำแหน่งไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองโดยตรง
- ใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
- การรับผลประโยชน์โดยตรง
- การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน
- การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
- การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- การทำงานอีกแห่งหนึ่ง ที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม
- ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน
- การปิดบังความผิด

ตัวอย่างประโยชน์ทับซ้อน

- หาประโยชน์ให้ตนเอง
- รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่
- ใช้อิทธิพลเรียกผลตอบแทน
- ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ของตน
- ใช้ข้อมูลความลับ เพื่อแสวงประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
- รับงานนอก แล้วส่งผลประโยชน์ในหน้าที่
- ทำงานหลังออกจากตำแหน่งและเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท
- การให้ของขวัญ ของกำนัล เพื่อหวังความก้าวหน้า
- ให้ทิปพนักงานโรงแรมเพื่อหวังการบริการที่ดีกว่าลูกค้ารายอื่น
- ช่วยให้ญาติมิตรทำงานในหน่วยที่ตนมีอำนาจ
- ซื้อขายตำแหน่ง จ่ายผลประโยชน์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตน

กิจกรรมที่มีความเสี่ยง

- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- การนำราชการไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
- การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติแล้วนำไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- การรับประโยชน์จากระบบการลือกับตรควิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

แนวทางในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในทางราชการ ๗ กรณี คือ

๑. การแสวงหาประโยชน์จากทางราชการที่มีขอบ
๒. การรับผลประโยชน์จากทางราชการที่มีขอบ
๓. การใช้อิทธิพลเรียกผลประโยชน์
๔. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ
๕. การใช้ข้อมูลลับของทางราชการ
๖. การรับทำงานนอกองค์กร
๗. การทำงานหลังออกจากตำแหน่ง

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และได้เผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานในสังกัดทราบแล้ว โดยโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง ได้ยืนยันและยึดมั่นในแนวทางดังกล่าว ตลอดจนได้ชี้แจงให้ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดที่เข้ารับการประชุมได้เข้าใจทราบแนวทางปฏิบัติแล้ว และให้ความร่วมมือในการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่อความโปร่งใสขององค์กรโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง

การปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือระเบียบเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เนื่องจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง มีคณะกรรมการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยง ซึ่งมีการประชุมทบทวนพิจารณาความเสี่ยงขององค์กรอยู่เนืองๆ หากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานในกรณีต่างๆ คณะกรรมการจะนำปัญหาหรือความเสี่ยงที่ตรวจพบ หรือมีข้อทักท้วงมากำหนดเป็นปัญหาขององค์กรเพื่อนำไปสู่การแก้ไข และแนวทางในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนทั้ง ๗ กรณี ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำมาวิเคราะห์ในคณะกรรมการควบคุมภายใน และบริหารความเสี่ยงจากการประเมินในรอบที่ผ่านมาไม่พบปัญหาในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

กรณีการตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงาน ถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง
ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละงาน นอกจากจะตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง ยังได้กำชับให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดหาพัสดุระมัดระวังมิให้มีกรณีการแสวงหาประโยชน์ การรับผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลในฐานะและตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาพัสดุหรือการใช้ข้อมูลลับในการจัดหาพัสดุที่มีหน้าที่ในการจัดหาพัสดุล่วงรู้จากการทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างไม่เป็นธรรม หากมีกรณีดังกล่าวขึ้น โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง จะดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริง และสืบสวนสอบสวนหากมีมูลความจริงจะดำเนินการทั้งทางวินัยและทางอาญากับผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทุกrayไป

การรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง ได้รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรทราบ โดยได้วิเคราะห์ตามแนวทางการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ การดำเนินการตามตัวชี้วัดในการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องธรรมาภิบาล การบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และด้านการพัสดุ (คน เงิน ของ) ซึ่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง ได้รับการตรวจประเมินจากบุคคลภายนอกและหน่วยงานภายนอกประเมินด้วย ปรากฏว่ามีการดำเนินการถูกต้อง ครบถ้วน

และไม่ปรากฏว่า ข้อร้องเรียนในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนของหน่วยงานในสังกัดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง แต่อย่างไร

การนำข้อเสนอแนะจากรายงานผลการปฏิบัติงาน ไปดำเนินการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เนื่องจากการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง ไม่มีข้อร้องเรียน ข้อทักท้วง ในมูลกรณีดังกล่าวข้างต้นประกอบกับการประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน ก็ไม่ปรากฏรายงานในเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อน แต่อย่างไรก็ตามโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง โดยทีมผู้บริหารมีการกำกับในที่ประชุมของหัวหน้ากลุ่มงาน/งาน ให้ตระหนัก และให้ความสำคัญในเรื่องของการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมหน่วยงานย่อยทุกระดับ และในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีนโยบายให้ดำเนินการขับเคลื่อนเป็นโรงพยาบาลคุณธรรม นอกจากนี้ยังได้กำชับให้ข้าราชการในสังกัดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง จังหวัดราชบุรีดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และให้ตระหนักและระมัดระวังในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนอีกด้วย

.....

คณะผู้จัดทำ : กลุ่มงานนิติการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

นายเสริมศักดิ์ นาคเงิน	ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายสาโรจน์ อินทรชาติ	ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ
นายกัมปนาท แก้วคง	พนักงานราชการ ตำแหน่ง นิติกร

หมายเหตุ ได้รับการอนุเคราะห์จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี